

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/144/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223203211
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1223203211.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Andrea Hadnagyová v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. B. XXXX/X, E., zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov - matka: F. G. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. B. XXXX/X, E., zastúpenej splnomocnencom: JUDr. Tomáš Volek, advokát, so sídlom Paulínska 17. Trnava, a otec: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, I., o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II č. k. 17P/33/2023-20 zo 4. septembra 2023, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nahradil súhlas otca na zápis maloletého dieťaťa do Materskej školy E. E. 1 G. E. a výrokom II. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „Civilný sporový poriadok“), § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „Civilný mimosporový poriadok“) a § 28a ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Školský zákon“).

3. Vecne dôvodil tým, že po oboznámení sa s návrhom matky dospel k záveru, že je daná bezodkladná potreba úpravy pomerov v rodine, nakoľko súčasný trvalý pobyt maloletého a jeho matky, v ktorej osobnej starostlivosti sa maloletý nachádza, je v E., preto nie je v záujme maloletého, aby navštevoval pôvodné predškolské zariadenie v I.. Každodenný presun do predškolského zariadenia mimo bydliska maloletého, teda do I., by bol časovo náročný, pričom dieťa by bolo zbytočne zaťažené skorým ranným vstávaním a každodenným cestovaním. V zmysle § 28a ods. 1 Školského zákona je pre maloletého predprimárne vzdelávanie povinné. Po dôslednom vyhodnotení skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu dospel súd prvej inštancie k záveru, že v danom prípade, kedy maloletý nemôže nastúpiť do predškolského zariadenia bez súhlasu obidvoch rodičov, je nevyhnutné nariadiť vo veci neodkladné opatrenie, ktorým bude nahradený súhlas otca so zápisom maloletého do Materskej školy E. E. X G. E., nakoľko uvedená materská škola spĺňa zákonné kritériá spádovej školy, keďže sa nachádza v územnom obvode, v ktorom má maloletý v danom čase trvalý pobyt. Zápis maloletého do materskej školy v E. nebráni žiadnym spôsobom otcovi vo výkone jeho styku s maloletým, keďže sa nejedná o neprimeranú vzdialenosť od bydliska otca. Po dôslednom zvážení skutkových okolností vyplývajúcich z

obsahu spisu a s prihliadnutím na vyjadrenie procesného opatrovníka súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade je nariadenie neodkladného opatrenia vo veci potrebné a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Vzhľadom na uvedené, pričom otec neposkytuje požadovanú súčinnosť pri zápise maloletého do Materskej školy E. E. X G. E., súd prvej inštancie vyhovel návrhu matky a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil. Dôvodil, že na Mestskom súde Bratislava II momentálne prebieha konanie vo veci zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Konanie začalo na návrh otca a je vedené pod spisovou značkou 17P/205/2022. Koncom mesiaca júl 2023 sa matka spolu s maloletým presťahovala k svojmu partnerovi do E. na adresu D. B. X, kde priebežne chodili cca rok. Otec nepozná právny vzťah matky k nehnuteľnosti, kde sa maloletý súčasne zdržiava. Vzťah matky a jej partnera je zatiaľ vyrovnaný, ale môže nastať situácia, že sa pohnevajú alebo nastanú medzi nimi rozpory a matka zostane bez možnosti bývania s maloletým v cudzom meste, kde nemá žiadne zázemie. Matka si v E. otvorila súkromnú J. H. K. L. F. K., pričom chce opustiť stabilné zamestnanie. Rovnako tu stojí za zváženie, či ju takéto zariadenie bez zázemia uživí, a či si časom o pár mesiacov nebude hľadať prácu na trvalý pracovný pomer.

6. Matka bez vedomia a súhlasu otca prihlásila maloletého od septembra 2023 do Materskej školy, E. E. X G. E.. Riaditeľka školy vydala rozhodnutie o jeho prijatí, avšak otec dieťaťa podal proti predmetnému rozhodnutiu odvolanie a rozhodnutie o prijatí bolo zrušené. Následne prebehlo pojednávanie vo veci samej, kde sa rodičia nedohodli na striedavej osobnej starostlivosti. Otec má za to, že ide o predčasné rozhodnutie súdu prvej inštancie, kým nebude rozhodnuté vo veci samej, dieťa by malo mať možnosť navštevovať pôvodnú materskú škôlku. Súd prvej inštancie rozhodol na základe toho, že dieťa bude skoro vstávať a veľa cestovať. Otec poukazuje aj na iné deti pracujúcich rodičov napríklad vo výrobe, kedy materské škôlky fungujú od 6.00 hod., tieto detičky tiež vstávajú skoro. Rozhodnutie presťahovať sa je rozhodnutím matky, matka by mala znášať nepohodu spôsobenú jej rozhodnutím. Ide o závažné a zásadné rozhodnutie týkajúce sa dieťaťa a rodičovstva na možno dlhé obdobie. Matka toho času stále pracuje v I. a dochádza do zamestnania 3x týždenne. Skoré vstávanie a cestovanie nemôže byť dôvodom pre nahradenie súhlasu otca. Otec by sa rád vyjadril k návrhu, ale žiaden návrh mu nebol doručený, ani právnomu zástupcovi kvôli opakovaným problémom s prístupom do eschránky. Rovnako si myslí, že maloletý je dostatočne vyspelý na to, aby vedel už prejavíť svoj názor, preto aj bolo navrhnuté jeho vypočutie. Súd prvej inštancie preto o nahradení súhlasu rozhodol predčasne. Dieťa pred otcom prejavuje jednoznačne záujem tráviť čo najviac času s ním a s jeho rodinou, kde má maloletý aj súrodenca, s ktorým ma veľmi dobrý vzťah. Maloletý nechcel meniť škôlku, opakovane to otcovi oznamoval „že dúfa, že si to maminka rozmyslí“. Ďalšia zmena škôlky by znamenala už jeho 5 predškolské zariadenie. V aktuálnej škôlke, v ktorej je stále prijatý, má už vytvorené kamarátske väzby a je zvyknutý aj na pedagógov. Je prirodzené, že matke takéto veci nehovorí, lebo ju nechce raniť.

7. Tiež poukázal na zaujatosť procesného opatrovníka, kde žiadosť o jeho zmenu bola podaná okamžite po skončení súdneho konania dňa 1.8.2023 a túto žiadosť o zmenu vníma účelovo, nakoľko súčasný partner matky dlhé roky pracoval na M. K., B. G. E. a dodnes tam udržiava priateľské vzťahy s jej zamestnancami. Vzhľadom k tejto situácii by mal dieťa zastupovať nezávislý úrad bez priamych kontaktov na matku. Procesný opatrovník uviedol, že vzdialenosť otca do miesta bydliska maloletého nie je prekážkou na styk, avšak matka maloletého sa zdržiava väčšinu pracovného týždňa v I.. S ohľadom na túto skutočnosť a na veľmi citlivú povahu maloletého je v záujme maloletého, aby nebol vystavovaný ďalšej zmene, t.j zmeny bydliska a taktiež ďalšieho predškolského zariadenia, a zotrval čiastočne v prostredí, ktoré pozná a má rád.

8. Otec k odvolaniu doplnil, že maloletý do dňa 02.10.2023 navštevoval svoju pôvodnú materskú škôlku. Vo vyjadrení riaditeľka materskej škôlky, ktorú maloletý navštevuje, popisuje, že mu trvalo 6 mesiacov, kým sa začlenil do kolektívu. Meniť škôlku v predškolskom ročníku vzhľadom na povahu maloletého je nevhodné a nie je to hlavne v jeho záujme. V súčasnosti „rozváža“ dieťa otec, ktorý zabezpečuje jeho prítomnosť v materskej škôlke, dieťa nie je unavené, na kamarátov sa teší a nastúpiť

do Materskej školy v E. do nového kolektívu odmieta. Štátny príspevok na dieťa poberá Materská škola v I., kde je prihlásený a prijatý. Uvedomuje si nízky vek maloletého, ale napriek tomu si dieťa vie jasne prejavíť svoju vôľu. Obáva sa však, že maloletý pociťuje silnú náklonnosť k matke až tak, že nechce zraniť jej city, a preto tento názor pred ňou nereprezentuje. No v čase, keď je s otcom alebo v prítomnosti učiteľiek v škôlke, keď je vo svojom domácom prostredí, prejavuje vôľu jednoznačne. Nechce opustiť svoj kolektív, kde si už zvykol a napreduje, rozvozy zvláda na výbornú, do škôlky sa teší. To, že systém je nepohodlný pre matku, nemôže byť dôvodom na zmenu predškolského zariadenia, ak si maloletý takúto zmenu vyslovene neželá.

9. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá navrhla napadnuté uznesenie potvrdiť. Uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 11. júna 2020, sp. zn. 13P/31/2020 bolo rozvedené manželstvo účastníkov a na základe schválenej rodičovskej dohody súdom bol maloletý syn na čas po rozvode zverený do osobnej starostlivosti matky. Doposiaľ neprišlo k zmene formy starostlivosti o maloleté dieťa. Matka sa s maloletým dieťaťom v polovici júla 2023 natrvalo presťahovala do E., na adresu D. B. X k jej partnerovi. Matka zmenila trvalý pobyt, a keďže je maloleté dieťa zverené do jej osobnej starostlivosti, zmenil sa aj trvalý pobyt maloletého. Ide o trvalé presťahovanie odôvodnené jednak vážnym partnerským vzťahom matky a jednak začatím výkonu podnikateľskej činnosti matky v E.. Nešlo o účelové a náhle rozhodnutie matky, ale o dlhodobý proces spoznávania nového prostredia, zvykania si na nové prostredie a nové osoby v okolí maloletého. Matka s maloletým vzťahom na partnerský vzťah matky s iným mužom začala postupne od minulého roka tráviť v E. viac a viac času. Rozsah času stráveného v E. sa postupne a primerane zvyšoval tak, aby to nemalo na maloletého negatívny vplyv. Matka nechcela maloletého vystaviť náhlej zmene prostredia. Postupnými návštevami maloletý spoznal nové prostredie, partnera matky, spoznal bytové pomery, a tiež maloleté deti partnera matky. Rovnako navštívil s matkou škôlku, do ktorej mal od septembra nastúpiť.

10. Maloleté dieťa bude mať 6 rokov, je zverené do osobnej starostlivosti matky, pričom styk otca s maloletým je umožňovaný a prebieha relatívne pravidelne. Bydlisko otca je v I., t. j. cca 50 km od E.. Maloletý si na nové prostredie dlhodobo zvykal, nešlo o náhlu zmenu. Maloletý začal navštevovať Materskú školu E. E. G. E., pričom prechádza štandardným adaptačným procesom. Do škôlky chodí rád, rýchlo si našiel kamarátky a kamarátov. Režim v škôlke plní, zapája sa do aktivít, učiteľky ho chvália. Chodí na kurz anglického jazyka a na plávanie. Z vyššie uvádzaných okolností vyplýva, že uznesenie, ktoré otec napadol odvolaním, je správne a zákonné a vnieslo stabilitu do zázemia maloletého dieťaťa. Nebyť uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, maloletý by musel navštevovať materskú školu v I. napriek skutočnosti, že je zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá sa natrvalo presťahovala do E..

11. Skutočnosti uvádzané otcom v odvolaní matka považuje za účelové podsúvanie argumentov a modelovanie rôznych hypotetických scenárov. Z vyjadrení otca má skôr pocit akoby sa nedokázal zmieriť s tým, že začala novú kapitolu života. Pokiaľ by aj maloletý prejavil vôľu zotrvať v pôvodnej škôlke, nemožno jeho názor vzhľadom na jeho vek bez ďalšieho nekriticky prijať. Otec sa snaží vo svojom odvolaní spochybňovať budúcnosť matky vo vzťahu k jej bývaniu a podnikaniu. Matka je vlastníkom nehnuteľnosti, tiež má rodinu, ktorá jej v prípade potreby vie pomôcť. Práve naopak, už keď otec otvára takúto tému, je potrebné pripomenúť, že bol to práve otec, ktorý po narodení syna vyhodil matku aj so synom z jeho bytu napriek ich manželskému zväzku a narodeniu syna. Čo sa týka práce matky, už počas bývania v I. musela prejsť na čiastočný úväzok, aby mohla tiež pracovať na licenciu ako SZČO, pretože plat z riadneho pracovného pomeru nepostačoval na pokrytie nákladov na život v I.. Matka sa práveže snažila pracovať viac, aby mohla so synom zostať v tom čase v I., a to aj kvôli stretávaniu syna s otcom. Dobrá vôľa matky, jej húževnatosť a pracovitosť sa prejavili v tom, že prišla so synom z N. L. N. opäť do I., kde to mala ako samoživiteľka oveľa ťažšie (z pohľadu finančných nákladov) a oveľa náročnejšie ako žiť v malom meste na strednom Slovensku. Matka podniká už takmer 4 roky, robí súkromné terapie a má na to oprávnené vzdelanie – atestáciu z klinickej psychológie, ukončený terapeutický výcvik, tiež certifikovanú pracovnú činnosť psychoterapia a celkovo 11 rokov praxe. Aktuálne pokračuje v rovnakej činnosti, avšak už vo vlastných priestoroch, v ktorých vytvorila zdravotnícke zariadenie. Už len vyššie uvádzané okolnosti nasvedčujú tomu, že otcove vyjadrenia sú len účelové domnienky, ktoré sa snaží podsúvať konajúcemu súdu a vykresľovať matku v negatívnom svetle.

12. Matka dôrazne odmieta tvrdenie otca o zaujatosti procesného opatrovníka. Ani doterajší priebeh súdneho konania, ani konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadnym spôsobom nenaznačuje, že by si procesný opatrovník neplnil svoje povinnosti, resp. že by konal v rozpore so záujmami maloletého. Navyše partner matky pracoval na M. K., B. G. J. A. E. len 1 rok, pričom s pracovníčkou procesného opatrovníka, ktorá „má na starosti“ prejednávajúcu vec, sa nepozná, keďže tam v tom čase nepracovala.

13. Odvolací súd musí o odvolaní otca rozhodnúť v intenciách posudzovania dôvodnosti návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia v čase jeho nariadenia. V čase jeho nariadenia existoval nepochybne stav, ktorý bol z pohľadu záujmov maloletého nežiadúci, a síce, že maloletý nemohol z dôvodu nesúhlasu otca nastúpiť do materskej školy v E., a to napriek tomu, že bol zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá sa natrvalo presťahovala do E.. Mestský súd Bratislava II postupoval správne, keď návrhu vyhovel a správne identifikoval, že navštevovanie predškolského zariadenia v E. je v záujme maloletého a toto uprednostnil pred „ponechaním“ maloletého v škôlke v I., čo by znamenalo takmer každodenné cestovanie maloletého v skorých ranných hodinách do škôlky, keďže je zverený do osobnej starostlivosti matky. Ak by odvolací súd bol názoru, že je daná potreba zrušiť napadnuté uznesenie, pre maloletého by to znamenalo opätovnú zmenu prostredia, v ktorom sa adaptuje, a ktoré aj on sám považuje za stabilné. Takáto zmena by v žiadnom prípade nebola v záujme maloletého a vniesla by do sféry maloletého pocit neistoty.

14. K odvolaniu otca sa vyjadril procesný opatrovník. Uvedol, že naďalej sa v celom rozsahu pridržiava svojho písomného vyjadrenia zo dňa 25.08.2023.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonnej lehote (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom, účastníkom konania, otcom (§ 359 Civilného sporového poriadku a § 7 Civilného mimosporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 Civilného sporového poriadku), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku a § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvody odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

16. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie je nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým bol nahradený súhlas otca so zápisom maloletého dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v Materskej škole E. E. X G. E..

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu otca ako aj s poukazom na obsah napadnutého uznesenia je posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol správne, keď nariadil neodkladné opatrenie majúce za to, že v danom prípade matka osvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.

18. V prvom rade sa odvolací súd zaoberal odvolacou námietkou otca týkajúcej sa zaujatosti procesného opatrovníka. Namietal, že súčasný partner matky dlhé roky pracoval na M. K., B. G. E. a dodnes tam udržiava priateľské vzťahy s jeho zamestnancami. Otec preto podal žiadosť o zmenu okamžite po skončení súdneho konania dňa 01.08.2023. Vzhľadom k tejto situácii by mal dieťa zastupovať nezávislý úrad bez priamych kontaktov na matku.

19. Uvedené namietala matka dôvodiac, že doterajší priebeh súdneho konania, ani konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadnym spôsobom nenaznačuje, že by si procesný opatrovník neplnil svoje povinnosti, resp. že by konal v rozpore so záujmami maloletého, navyše jej partner pracoval na M. K., B. G. E. len jeden rok, pričom s pracovníčkou procesného opatrovníka, ktorá „má na starosti“ prejednávajúcu vec, sa nepozná, keďže tam v tom čase nepracovala.

20. Vzhľadom na obsah tejto odvolacej námietky, ktorá predstavuje vadu týkajúcu sa procesných podmienok konania, odvolací súd postupom podľa § 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku z úradnej povinnosti v prvom rade posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené touto vadou v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

21. V prvom rade je potrebné uviesť, že otec svoje tvrdenie o existencii priamych kontaktov matky na M. K. B. G. J. A. E. neobjektivoval, iba uviedol, že partner matky tam v minulosti pracoval. Otec tiež nespresnil svoju námietku o možnej zaujatosti procesného opatrovníka uvedením jeho akéhokoľvek konania, resp. nekonania, ktoré nebolo v súlade so záujmom maloletého. Odvolací súd z uvedeného dôvodu na túto odvoláciu námietku otca neprihliadal aj s poukazom na skutočnosť, že uznesením súdu prvej inštancie č.k. 17P/33/2023-9 zo dňa 09.08.2023 bol Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava ustanovený maloletému dieťaťu ako procesný opatrovník na ochranu práv maloletého v predmetnom konaní. Uznesenie súdu prvej inštancie bolo otcovi doručené do vlastných rúk dňa 26.08.2023, otec však žiadnym spôsobom možnú zaujatosť M. K., B. G. J. A. E. nenamietal. Odvolací súd z obsahu spisu pritom nezistil žiadne iné okolnosti, ktoré by objektívne spochybnili nezaujatosť M. K., B. G. J. A. E., a teda odvolací súd nemá žiadnu pochybnosť o nestrannom, objektívnom a nezaujatom postupe procesného opatrovníka v tomto konaní. Odvolací súd dopĺňa, že otec má právo namietat postup pracovníkov, ktorí za procesného opatrovníka konajú priamo na tomto úrade, prípadne na jeho nadriadenom orgáne.

22. Podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

23. Odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s napadnutým uznesením ako i s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia, teda s tými dôvodmi, pre ktoré bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými predpokladmi, ktoré musia byť splnené na nariadenie neodkladného opatrenia a v napadnutom uznesení dostatočne vyložil, z akých dôvodov návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje žiadne logické, skutkové ani právne medzery, je objektívne presvedčivým (ktorou presvedčivosťou tu samozrejme je nutné mať na mysli schopnosť presvedčiť kohokoľvek s výnimkou toho, kto má záujem na celkom inom výsledku konania) a odvolaciemu súdu poskytovalo možnosť sa len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie, keď otec maloletého vo svojom odvolaní neuviedol žiadne relevantné dôvody spochybňujúce správnosť záverov odôvodnenia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

24. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

25. Podľa § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

26. Podľa § 329 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.(1) Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.(2)

27. Podľa Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

28. Podľa čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

29. Podľa Článku 5 z.č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

30. Podľa § 28 ods. 1 až 3 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

31. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

32. Podľa § 28a ods. 1 Školského zákona pre dieťa, ktoré dosiahlo päť rokov veku do 31. augusta, ktorý predchádza začiatku školského roka, od ktorého bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole, je predprimárne vzdelávanie povinné.

33. Podľa § 59a ods. 1 Školského zákona povinné predprimárne vzdelávanie plní dieťa v spádovej materskej škole, 47aaa) ak zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia pre dieťa nevyberie inú materskú školu. Dieťa môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie aj v inej ako spádovej materskej škole, ak ho riaditeľ tejto materskej školy prijme na predprimárne vzdelávanie.

34. Neodkladným opatrením sa sleduje procesná ochrana porušeného alebo ohrozeného práva do doby využitia procesných mechanizmov, slúžiacich na realizáciu práva na súdnu ochranu, bez ďalšieho porušovania alebo ohrozovania práva, o ochranu ktorého účastník konania žiada. Neodkladné opatrenie má preto slúžiť k dočasnému zabezpečeniu ochrany ohrozených práv, ak naliehavosť situácie vyžaduje okamžitý zásah súdu. Súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. Zákonným predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia je osvedčenie aspoň základných skutočností potrebných pre záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia je tiež osvedčenie, že bez okamžitej dočasnej úpravy pomerov, by bolo právo účastníka konania ohrozené. Z charakteru neodkladného opatrenia pritom vyplýva, že pred jeho nariadením súd nevykonáva plnohodnotné dokazovanie a nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej, pričom pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Dokazovanie má v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia povahu osvedčovania. To znamená, že súd na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, pričom nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. To však neznamená, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie len na základe tvrdení rodičov bez osvedčenia

aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana.

35. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva z ustanovení Zákona o rodine. Sleduje sa najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý je prvoradým pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa maloletého dieťaťa týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod. Pre súd je prioritou záujem maloletého dieťaťa a vytvorenie stavu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom dieťaťa a jeho rodičmi, pričom mimoriadny význam sa kladie na záujem dieťaťa, ktorý môže mať prednosť pred záujmom rodiča a neumožňuje rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie a rozvoj dieťaťa.

36. Rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia v rovnakom rozsahu, pokiaľ niektorý z nich nebol v týchto právach obmedzený, alebo mu neboli odňaté, či pozastavené (čo však nie je daný prípad). Zákon o rodine rozlišuje medzi tzv. bežnými vecami súvisiacimi s výkonom rodičovských práv a povinností a podstatnými vecami. Pri podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností sú rodičia povinní sa dohodnúť. Podstatným rozhodnutím vo veci maloletého dieťaťa treba rozumieť také rozhodnutie rodiča, ktoré svojím obsahom a dôsledkami výrazne zasahuje do výkonu rodičovských práv a povinností druhého rodiča a súčasne má výrazný vplyv na záujem samotného dieťaťa. Pri rozhodovaní rodičov o bežných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, sa podľa Zákona o rodine nevyžaduje dohoda rodičov (i keď sa predpokladá) a každý z rodičov môže vykonávať v týchto bežných veciach rodičovské práva a povinnosti sám a prijímať v týchto veciach rozhodnutia bez vyžadovania súhlasu druhého rodiča. Pokiaľ však ide o podstatné veci súvisiace s výkonom rodičovských práv a povinností, a to aj keď rodičia nežijú spolu a dieťa je zverené jednému z nich, tu sa vyžaduje, aby sa rodičia dohodli a pokiaľ to nie je možné, ktorýkoľvek z rodičov môže podať na súd návrh, kedy dohoda rodičov o tejto podstatnej veci, ku ktorej rodičia nemôžu dospieť, bude v zmysle ustanovenia § 35 Zákona o rodine nahradená autoritatívnym rozhodnutím súdu.

37. Úlohou súdu prvej inštancie rozhodujúceho o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia bolo posúdiť, či osvedčila, že bez navrhovanej úpravy pomerov sú práva účastníkov konania (v tomto prípade najmä maloletého A.) ohrozené, teda že existuje naliehavá potreba nariadiť navrhované neodkladné opatrenie. V danom prípade odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel po preskúmaní obsahu spisu k záveru, že matka nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia osvedčila, a preto bolo potrebné bezodkladne upraviť vzťahy účastníkov konania nahradením súhlasu otca na zápis maloletého A. do Materskej školy E. E. 1 G. E. na predprimárne vzdelávanie.

38. Z obsahu spisu vyplýva a je nesporné, že ostatný raz bolo o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému A. vo veci samej rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 11.06.2020 sp. zn. 13P/31/2020, schválením rodičovskej dohody, v zmysle ktorej bol o.i. maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky. Na Mestskom súde Bratislava II v súčasnosti prebieha konanie o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na základe návrhu podaného otcom pod sp. zn. B4-17P/205/2022, ktoré nie je právoplatne skončené. V tomto konaní sa otec domáha zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

39. Zároveň z obsahu spisu vyplýva, že maloletý A. má od 07.08.2023 evidovaný trvalý pobyt na adrese D. B. XXXX/X G. E.. Mesto E. Rozhodnutím zo dňa 21.07.2023 č. OŠMaŠ/41612-95907/2023/Šng rozhodlo o odvolaní otca ako účastníka konania tak, že odvolanie prijíma a rozhodnutie riaditeľa školy o prijatí dieťaťa mení tak, že maloletého A. neprijíma na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole E. E. X, E. v školskom roku 2023/2024. Touto skutkovou okolnosťou bola naplnená podmienka potreby okamžitej úpravy pomerov maloletého (ktorý dosiahol päť rokov veku do 31. augusta 2023, ktorý predchádza začiatku školského roka, od ktorého bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole) na zabezpečenie povinného predprimárneho vzdelávania pre nezhabu rodičov v zmysle matkou navrhnutého neodkladného opatrenia.

40. Z uvedených osvedčených skutočností vyplýva, že prostredie, v ktorom sa aktuálne maloletý A. zdržiava, je prostredím, ktoré pozná. Matka síce prihlásila maloletého na trvalý pobyt na adrese D.

B. X G. E. bez súhlasu otca, ide však o bydlisko, resp. trvalý pobyt v rámci Slovenskej republiky, na zmenu ktorého v zmysle Zákona o rodine súhlas druhého rodiča nie je potrebný. Odvolací súd toto konanie matky v žiadnom prípade neschvaľuje a pripúšťa, že vykonanou zmenou môže byť otec ukrátený na svojich rodičovských právach. Zároveň však odvolací súd dodáva, že pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti prihliada na zachovanie a riadny výkon rodičovských práv a povinností. V zmysle Čl. 5 Zákona o rodine je prvoradým záujem maloletého dieťaťa, na ktorý odvolací súd prednostne prihliadal pri rozhodnutí o podanom návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia reflektujúc na objektívne existujúci stav. Pre nariadenie neodkladného opatrenia sa vyžaduje, aby bola súdu osvedčená skutočnosť, že navrhované neodkladné opatrenie je v záujme maloletého dieťaťa, pričom z hľadiska splnenia materiálnych podmienok na rozhodnutie v predmetnej veci je záujem rodiča, nech je akokoľvek úprimný, druhoradý. Odvolací súd dopĺňa, že presťahovaním sa matky a maloletého z I. do E. nie sú podmienky realizácie styku otca s maloletým neprimerane sťažené vzhľadom na rozsah styku a vzdialenosť týchto miest. Odvolací súd tiež dopĺňa, že rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov nemá za následok to, že by druhý rodič stratil právo rozhodovať o záležitostiach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, na strane druhej však súčasťou práv rodiča nie je právo obmedzovať prirodzené aktivity druhého rodiča súvisiace s jeho zamestnaním či zmenou bydliska, pričom sa javí byť nelogickým a odporujúcim záujmom maloletého zdieľajúceho domácnosť matky, aby sa prispôbovalo záujmom otca a dochádzalo každý vyučovací deň do materskej školy v I. z miesta jeho aktuálneho bydliska.

41. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie uvádza, že Materská škola E. E. X X je tzv. spádovou školou maloletého v zmysle § 59a ods. 1 Školského zákona, nachádza sa v blízkosti jeho trvalého pobytu, ako aj jeho matky. Vzhľadom ku skutočnosti, že maloletý sa v tejto oblasti pohyboval už od r. 2022, okolie pozná, je tam zvyknutý tráviť čas. Za týchto okolností je len ťažko predstaviteľné, že by povinné predprimárne vzdelávanie uskutočňované v Materskej škole E. E. X G. E. nebolo v najlepšom záujme maloletého. V súvislosti s uvedeným odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že v prípade, ak by súd prvej inštancie návrhu matky nevyhovel, maloletý by predprimárne vzdelávanie absolvoval v pôvodnej materskej škole v I., v dôsledku čoho by musel dennodenne cestovať z E. do I. a späť. Otec v odvolaní a v doplnení odvolania uviedol, že rozhodnutie presťahovať sa je rozhodnutím matky, ktorá by mala znášať nepohodu spôsobenú jej rozhodnutím. Odvolací súd však s uvedeným konštatovaním otca nesúhlasí, pretože každodenné cestovanie do materskej školy by predstavovalo v prvom rade nadbytočnú záťaž práve pre maloletého aj s prihliadnutím na zrejme negatívne časové hľadisko na priestor pre voľnočasové mimoškolské aktivity maloletého.

42. K odvolacej námietke otca, že maloletému trvalo šesť mesiacov, kým sa začlenil do kolektívu materskej školy v I., ktorá skutočnosť má vyplývať z vyjadrenia riaditeľky materskej školy, ktorú dieťa navštevuje, odvolací súd uvádza, že tieto skutočnosti zostali v rovine jednostranného, neosvedčeného tvrdenia, nakoľko takúto listinu otec nepredložil.

43. K ďalšej odvolacej námietke otca týkajúcej sa obavy, že maloletý pociťuje silnú náklonnosť k matke až tak, že nechce zraniť jej city, a preto pred ňou nechce prezentovať svoj názor, že škôlku nechce meniť, pričom má jednoznačne záujem tráviť čo najviac času s otcom a s jeho rodinou, odvolací súd uvádza, že tento argument otca považoval za rozporný v súvislosti s vyjadrením matky. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ako aj vo vyjadrení k odvolaniu otca matka totiž prezentovala opačný názor maloletého. Odvolací súd preto uvádza, že vzhľadom na rozporné tvrdenia rodičov týkajúce sa maloletého na túto námietku otca neprihliadal. Súčasne odvolací súd uvádza, že z dôvodu nevyriešeného vzájomného negatívneho vzťahu rodičov môže byť aktuálna situácia pre maloletého stresujúca a môže u neho vytvárať konflikt lojality, ktorý bezpochyby negatívne vplyva na jeho vnútorné prežívanie a psychický stav.

44. Vyjadrenia otca týkajúce sa právneho vzťahu matky k nehnuteľnosti ako aj jej partnerského vzťahu v budúcnosti sú v rovine hypotetických úvah, a preto nie sú relevantnými z hľadiska posudzovania správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

45. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že je daná naliehavá potreba nariadenia neodkladného opatrenia vo veci nahradenia súhlasu otca so zápisom maloletého do príslušného predškolského zariadenia, keďže ide o predprimárne vzdelávanie maloletého, ktoré je v zmysle § 28a Školského zákona povinné.

46. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam v rozsahu potrebnom na rozhodnutie vo veci, ktorú aj správne právne posúdil, a preto uznesenie súdu prvej inštancie s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku ako vecne správne potvrdil.

47. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

48. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa vyššie citovaného ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nezistil žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

49. Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).